

Nr 25.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om tryckning och anslående i rikets samtliga kommuner af ett utaf herr Thyrén i Andra kammaren hållet anförande.

(2 Afd.)

I en inom Andra kammaren väckt, till statsutskottets förberedande behandling remitterad motion (nr 215) har herr *A. J. Christiernson* föreslagit, att Riksdagen måtte besluta, att det af herr Thyrén den 23 februari 1910 i Andra kammaren hållna anförandet vid behandlingen af bevillningsutskottets betänkande nr 4 måtte tryckas och i rikets samtliga kommuner på därför lämpligt sätt genom Kungl. Maj:ts försorg offentligen anslås, samt att till kostnaderna bevilja ett förslagsanslag, hvars belopp statsutskottet måtte föreslå.

På sätt under behandlingen inom Andra kammaren af frågan om förevarande ärendes remiss till statsutskottet framhållits, skulle ett bifall till motionärens förslag innebära ett insläende på en hittills för våra politiska förhållanden okänd väg, den nämligen att på statens bekostnad bereda spridning åt och dymedelst drifva propaganda för ett eller annat partis inom Riksdagen åsikter i en viss fråga. Utan att vilja inlåta sig på bedömande af frågan, huruvida det nu omhandlade föredraget må anses vara af det värde, att en så stor spridning som möjligt bör det samma beredas, har utskottet emellertid ansett den ofvan antydda följderna af den af motionären föreslagna åtgärden vara af så betänklig art, att under inga omstän-

digheter denna åtgärd för beredande af den spridning åt föredraget, som må anses önskvärd, bör anlitas, hvadan utskottet hemställer,

att herr Christiernsons förevarande motion icke må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 5 april 1910.

På statsutskottets vägnar:

G. BILLING.

Reservationer:

1) af herr *K. V. Rydén*, som yrkat, att utskottets yttrande och förslag måtte erhålla följande lydelse:

»Så vidt utskottet har sig bekant, tillämpas det af motionären påyrkade förfaringssättet endast inom Frankrike, och har utskottet i anledning häraf genom utrikesdepartementet införskaffat upplysningar om huru i detta land tillgår, då någon af kamrarna beslutat i rikets kommuner anslå ett inom densamma hållet anförande. Utskottet har för belysande af frågan fått mottaga *dels* exemplar af senast i Frankrike anslagna tal — af konseljpresidenten Briand i oktober 1909 —, *dels* följande skrifvelse från Kungl. Maj:ts minister i Paris:

Paris den 15 mars 1910.

Till Hans Excellens Herr Ministern för Utrikes Ärendena.

När en af Kamrarna beslutat anslående af ett i densamma hållet tal, ombesörjes tryckningen af anslagen på Kammarens uppdrag och bekostnad af dess tryckeri i en upplaga af mellan 50 och 60 tusen exemplar (antalet kommuner är ungefär 30,000) och underrättas inrikesministern, som i sin ordning låter sagda tryckeri expediera till prefekterna nödigt antal

exemplar och i cirkulärtelegram underrättar prefekterna med instruktion att låta expediera dem till kommunerna. Anlända till dessa uppsläs anslagen på de för offentliga kungörelser afsedda anslagstaflor, af hvilka i mindre kommuner finnes en å mairiet men i större jämväl å åtskilliga andra offentliga byggnader. I Paris sker uppsläendet genom en entreprenör, som på order från Seine-prefekten å tryckeriet afhämtar det för Paris afsedda antal exemplar.

Tre exemplar af senast anslagna tal (af konseljpresidenten Briand i oktober förra året) närslutas.

Kostnaden för *tryckandet* (inklusive inpackning och aflämnande på posten) af ett tal växlar efter dettas längd; för nyssnämnda tal, som kan anses vara af medellängd, uppgick densamma till ungefär 5,800 francs; kostnaden för *distribution* och *uppsläende* kan icke specificeras.

Aug. F. Gyldenstolpe.

Af de införskaffade upplysningarna framgår sålunda, att i Frankrike hvar kammare för sig äger omedelbart besluta angående anslående af tal, som inom densamma hålles, samt att de olika kamrarna äga organ, hvarigenom de skyndsamt kunna bringa besluten i verkställighet. Den svenska Riksdagen äger ej annan utväg än att i en sådan fråga fatta beslut efter remiss till vederbörande utskott, efter samstämmiga beslut af båda kamrarna eller eventuellt efter gemensam votering — allt förande till en tidsutdräkt, under hvilken ett tal skulle förlora en stor del af den aktualitet och det intresse, hvarmed det måhända omedelbart efter framförandet kan omfattas. Skall detta institut — som helt visst skulle vara ägnadt att öka det politiska intresset hos folket och som skulle bereda detta tillfälle att oftare än nu sker få taga del af ett ofärgadt referat öfver ett riksdagsanförande — införas i Sverige, så torde det böra föregås af sådana författningsändringar, hvarigenom hvar kammare för sig erhåller rätt att, utan remiss till utskott och oberoende af medkammaren, fatta beslut i sådan fråga.

Hvad nu beträffar det anförande, hvars offentliga anslående motionären föreslagit, finner utskottet detsamma förtjänt af den största möjliga spridning inom hela landet. Kostnaderna härför, som torde kunna anslås till förslagsvis 5,000 kronor, äro ej heller afskräckande höga. Men då utskottet har sig bekant, att herr Thyréns tal, efter motionens väckande, genom pressen vunnit en spridning, som fullt ut torde kunna jämföras med den, som skulle uppnås genom ett offentligt anslående af detsamma

i alla rikets kommuner, och då vidare — äfvenledes efter motionens afgifvande — genom enskild offervillighet medel ställts till Riksdagens Nykterhetsgrupps förfogande i och för ytterligare spridning i stor utsträckning af detta tal, och då sålunda numera motionärens syfte redan torde vara vunnet utan särskildt ingripande från Riksdagens sida, får utskottet hemställa,

att herr Christiernsons förevarande motion ej må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.»

2) af herrar *F. Berg, J. Ström, C. G. Thor* och *N. E. Lindberg*.
